

Observacions interessants de ropalòcers (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea) a l'EIN de l'Alta Garrotxa (II)

Some interesting observations of butterflies (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea) from the Alta Garrotxa Area of Natural Interest II

Rafael Carbonell¹ & Michael Lockwood²

¹Can Grau; E-17850 Beuda

²La Devesa, 3, 1r; E-17850 Besalú

Key words: Butterflies, faunistics, Alta Garrotxa, Catalonia, Iberian Peninsula.

Les prospeccions descrites per Browning *et al.* (2005) a l'Espai d'Interès Natural de l'Alta Garrotxa es van continuar en el decurs del 2006 i, amb la incorporació de dades de la col·lecció de Joaquim Teixidor, gran entomòleg garrotxí, el catàleg d'espècies de ropalòcers detectades a l'espai ja puja a 126 (Lockwood 2006). De la temporada 2006, les citacions més remarcables són la confirmació de la presència d'*Apatura iris* a la zona, la troballa de *Lycaena tityrus* a l'espai i una cita d'*Hamearis lucina* a només 410 m d'altitud.

Pyrgus cirsii (Rambur, [1839]). Casa Comella (Albanyà, Alt Empordà) (31TDG68, 720 m), 1 ♂, 10.VIII.2006 (J. Artola & M. Lockwood obs. pers.; J. Artola coll.). La identitat específica d'un hespèrid capturat als prats de la casa Comella va ser confirmada mitjançant una dissecció de la genitàlia. *P. cirsii* està catalogada com una espècie SPEC 1 per Van Swaay & Warren (1999), és a dir, una espècie amb distribució restringida a Europa i amenaçada globalment. Tot i que sembla força repartida per Catalunya, la primera troballa confirmada de l'espècie a l'Alta Garrotxa és, sobretot, d'interès per als gestors d'aquest espai protegit.

Carcharodus floccifera (Zeller, 1847). Can Grau (Beuda, Garrotxa) (31TDG77, 400 m), 1 ex., 1.VI.2006 (R. Carbonell obs. pers.), 1 ex., 14.VI.2006 (R. Carbonell obs. pers.). Nova localitat per a l'espècie, ja citada anteriorment del mateix quadrat (Browning *et al.* 2005).

Zerynthia rumina (Linnaeus, 1758). Solana Rosta (Albanyà, Alt Empordà) (31TDG68, 920 m), 1 ex., 8.IV.2006 (M. Lockwood obs. pers.); Mare de Déu d'Esca-

les (Montagut i Oix, Garrotxa) (31TDG68, 450 m), 3 ex., 5.V.2006 (M. Lockwood obs. pers.); Pas del Pi (Montagut i Oix, Garrotxa) (31TDG68, 370 m), 1 ex., 5.V.2006 (M. Lockwood obs. pers.); Molí de la Coromina (la Vall de Bianya, Garrotxa) (31TDG57, 560 m), 1 ex., 25.V.2006 (M. Lockwood obs. pers.); Sobiràs (Albanyà, Alt Empordà) (31TDG68, 850 m), 1 ex., 6.VI.2006 (M. Lockwood obs. pers.). Amb més prospeccions es va demostrant que *Zerynthia rumina* es troba ben repartida a l'Alta Garrotxa a les zones més baixes i eixutes. Resulta sorprenent, però, l'observació de la Solana Rosta, en un bosc madur i obert de roure martinenc (*Quercus pubescens*), a més de 900 m d'altitud.

Colias alfacariensis Ribbe, 1905. Santa Bàrbara de Pruneres (Montagut i Oix) (31TDG68, 690 m), 1 ♂, 18.XI.2006 (M. Lockwood obs. pers.). Una cita extraordinàriament tardana en una tardor molt càlida.

Hamearis lucina (Linnaeus 1758). El Prat de Sant Aniol d'Aguja (Montagut i Oix, Garrotxa) (31TDG68, 410 m), 1 ex., 2.VI.2006 (M. Lockwood obs. pers.); les Planelles (Camprodon, Ripollès, 1050 m) (31TDG58), 5 ex., 27.V.2006 (M. Lockwood obs. pers.). La citació de Sant Aniol d'Aguja és la més baixa per a l'espècie a Catalunya (cf. Viader 1993); es tracta d'una observació en un prat molt enclotat al fons de la vall de Sant Aniol, on hi ha una bona densitat de *Primula veris*.

Tomares ballus (Fabricius, 1787). Beuda (Beuda, Garrotxa) (31TDG77, 350 m), 20 ex., 5.IV.2006 (M. Lockwood obs. pers.). Una abundància inusual d'una espècie normalment considerada com a localitzada, amb poblacions més aviat reduïdes (Lockwood 2007), va ser trobada en una zona de feixes amb moltes mates de *Dorycnium hirsutum*. S'ha pogut comprovar que aquesta és una de les plantes nutrícies de *T. ballus* a la Garrotxa.

Laeosopis roboris (Esper, 1794). Riera de Rajolins (Beuda, Garrotxa) (31TDG77, 350 m), 1 ex., 25.VI.2006 (R. Carbonell leg.), 3 ex., 29.VI.2006 (R. Carbonell obs. pers.). Nou quadrat UTM (cf. García-Barros *et al.* 2004; Browning *et al.* 2005) per a l'espècie, que sospitem que en aquest indret podria no dependre del freixe (*Fraxinus* spp.) com a planta nutrícia, ja que aquest arbre s'ha recercat i no s'ha trobat pels voltants de la localitat.

Satyrium w-album (Knoch, 1782). Can Benet (Sales de Llierca, Garrotxa) (31TDG77, 250 m), 1 ex. libant sobre *Ligustrum vulgare*, 25.V.2006 (R. Carbonell obs. pers.); Hostal de la Muga (Albanyà, Alt Empordà, frontera amb l'estat francès) (31TDG68, 715 m), 1 ♂, 18.VII.2006 (M. Lockwood obs. pers.). Noves localitats i quadrats UTM per a l'espècie, anteriorment només coneguda a l'Alta Garrotxa de les localitats d'Oix (Stefanescu & Miralles 1989) i Sadernes (J. Teixidor leg. Museu dels Volcans d'Olot).

Callophrys avis Chapman, 1909. Collet d'en Serra (Lladó, Alt Empordà) (31TDG77, 420 m), 1 ♀ fent posta sobre roldor *Coriaria myrtifolia*, 4.IV.2006 (M. Lockwood obs. pers.). Tot i ser citada en la bibliografia (per ex.: Tolman & Lewington 1998), l'ús de la planta *Coriaria myrtifolia* per les femelles de *C. avis* per pondre ous encara no s'havia demostrat a Catalunya (C. Stefanescu com. pers.). A la zona en qüestió, no hi falten peus d'arboç (*Arbutus unedo*), i, per tant, és possible que l'ús de *Coriaria myrtifolia* sigui un fet regular en aquest licènid i no només producte de la mancança de seva planta nutrícia més habitual.

Lycaena tityrus (Poda, 1761). Hostal de la Muga (Albanyà, Alt Empordà, frontera amb l'estat francès) (31TDG6788, 715 m), 1 ♀, 6.VI.2006, 1 ♂, 18.VII.2006 (M. Lockwood obs. pers.). Tant la localitat com el quadrat UTM que aquí se citen omplen un buit en la distribució d'aquesta espècie al Pirineu i enllacen la població aïllada a la zona de les Salines, a l'est (Pérez De-Gregorio *et al.* 1989), amb les poblacions conegudes del Ripollès, a l'oest.

Scolitantides orion (Pallas, 1771). Can Grau (Beuda, Garrotxa) (31TDG77, 400 m), 1 ex., 24.IV.2006 (R. Carbonell obs. pers.), 1 ex. libant sobre *Thymus vulgaris*, 7.V.2006 (R. Carbonell obs. pers.); font de Rajolins (Beuda, Garrotxa) (31TDG77, 400 m), 1 ex., 24.IV.2006 (R. Carbonell obs. pers.), 1 ex., 29.IV.2006 (R. Carbonell obs. pers.); pont de Valentí (Montagut i Oix, Garrotxa) (31TDG68, 310 m.), 1 ex., 28.V.2006 (R. Carbonell obs. pers.). Noves observacions i localitats de l'espècie (Browning *et al.* 2005).

Polyommatus dorylas ([Denis & Schiffermüller], 1775). Molí de la Corral (la Vall de Bianya, Garrotxa) (31TDG57, 560 m), 1 ♂, 25.V.2006 (M. Lockwood obs. pers.); Molí de la Coromina (la Vall de Bianya, Garrotxa) (31TDG57, 560 m) 1 ♂, 25.V.2006 (M. Lockwood obs. pers.); Sobridells (Camprodon, Ripollès) (31TDG58, 990 m), 1 ♂, 31.V.2006 (M. Lockwood obs. pers.). La primera d'aquestes dues citacions és ara la més oriental del Pirineu (vegeu Browning *et al.* 2005) i un nou quadrat UTM per a l'espècie a Catalunya.

Apatura iris (Linnaeus, 1758). Hostal de la Muga (Albanyà, Alt Empordà, frontera amb l'estat francès) (31TDG68, 715 m), 2 ♂, 18.VII.2006 (M. Lockwood obs. pers.). Amb aquesta citació d'un mascle libant a terra i un altre a uns 200 m de distància patrullant d'una perxa a un salze, es confirma la citació d'aquesta espècie del 2005 (Browning *et al.* 2005). Durant el 2007 caldria prospectar millor per veure si aquesta petita població té continuïtat pel riu Muga.

Referències bibliogràfiques

Browning, P., Carbonell, R. & Lockwood, M. 2005. Observacions interessants de ropalòcers (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea) a l'EIN de l'Alta Garrotxa. *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 95: 37-40.

- García-Barros, E., Munguira, M.L., Martín Cano, J., Romo Benito, H., García-Pereira, P. & Maravalhas, E.S. 2004. *Atlas de las mariposas diurnas de la Península Ibérica e islas Baleares (Lepidoptera: Papilionoidea & Hesperioidea)*. Monografías Soc. ent. aragon., 11: 1-228. Sociedad Entomológica Aragonesa, Zaragoza.
- Lockwood, M. 2006. Els lepidòpters diürns de la Garrotxa. In: *Insectes de la Garrotxa. La col·lecció Joaquim Teixidor*. Catàleg d'exhibició: 38-48. Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot, Olot.
- Lockwood, M. 2007. Distribució i ecologia de *Tomares ballus* (Fabricius, 1787) a Catalunya (Lepidoptera: Lycaenidae). *Butll. Soc. Cat. Lep.*, 97(2006): 63-81, lám. 2.
- Pérez De-Gregorio, J.J. & Bosch, Ll. 1989. Sobre alguns lepidòpters interessants recollits als voltants de l'Ermida de les Salines (Alt Empordà) durant els mesos d'estiu. *Butll. Soc. Cat. Lep.*, 62: 16-17.
- Stefanescu, C. & Miralles, M. 1989. Distribució i biologia de *Strymonidia w-album* (Knoch, 1782), *Everes argiades* (Pallas, 1771) i *Everes alcetas* (Hoffmannsegg, 1804) (*Lep. Lycaenidae* Leach, 1815) a Catalunya. *Butll. Soc. Cat. Lep.*, 59(1988):35-53.
- Tolman, T. & Lewington, R. 2002. *Guía de las mariposas de España y Europa*. 320 pp. + 104 pls. Lynx Edicions, Bellaterra.
- Van Swaay, C.A.M. & Warren, M.S. 1999. *Red Data book of European Butterflies (Rhopalocera)*. Nature and Environment, 99: 260 pp. Council of Europe Publishing, Strasbourg.
- Viader, J. 1993. Papallones de Catalunya. *Hamearis lucina* (Linnaeus, 1758). *Butll. Soc. Cat. Lep.*, 72: 50-59.

Data de recepció: 20 de desembre de 2006

Data d'acceptació: 23 de gener de 2007